

בס"ד

לומדים לקרוא ולכתוב עם אותיות מאירות

מדריך
לפיתוח מודעות פונולוגית
לילדי גן וכיתה א

למורה, לגנת ולהורה שלום,

לאחר ניסיון רב של פיתוח תוכנית לרכישת הקריאה והכתיבה לגיל הרך, וכאימא לילדים שחלקם התקשו בהקניית הקריאה, חשתי צורך גדול להשקיע ולפתח תוכנית קסם ללמוד קריאה הנוגעת לנפש הילד. במהלך השנים 'נולדה' תוכנית מדהימה ומובנת ומדורגת היטב, שמטרתה לעזור לתלמידים המתקשים ברכישת מיומנויות הקריאה והכתיבה. התוכנית פותחה על בסיס שיטה הפונטית ושמה את הדגש על מיומנויות מודעות הפונולוגית, מאתגרות וידידותיות לעולמו של הילד. המוצא התיאורטית של התוכנית היא התפיסה הרואה בעיקרון האלפביתי, במודעות פונולוגית, וידע על אותיות רכיבים הכרחיים לרכישת קריאה וכתיבה, כחלק ממערך אורייני כולל. הקשיים ברכישת הקריאה נבעו בחסר כלים מתאימים בפיתוח מודעות פונולוגית בסיסית אצל הילד, שהובילו את הילד לתסכול וחוסר מוטיבציה ברכישת הקריאה והכתיבה לעלות על דרך המלך. ליקויים בתהליכים הפונולוגיים (צלילים) הם הסיבה לחלק גדול מקשיי הקריאה אצל הילדים. ברוך השם התוכנית נוסתה בהצלחה על תלמידים מוכשרים ומתקשים כאחד ואפשרה לתלמידים לרכוש את יסודות הקריאה בצורה שוטפת וראויה. ה"נס" התרחש באופן טבעי, ובתוך זמן קצר הילד מגלה שזה באמת קורה - הוא כבר קורא!!!

שמחה להציג לפניכם כלים פרקטיים ורעיונות כיצד לחזק את המודעות הפונולוגית שהוא הבסיס המוביל להצלחה ברכישת הקריאה.

מודעות פונולוגית בגיל הרך

מהי מודעות פונולוגית? | עד כמה היא חשובה בתהליך הקריאה?

אך אפשר לפתח אותה? | מה בכלל הקשר בין יכולת העיבוד הפונולוגי לבין תהליך

רכישת הקריאה והכתיבה?

מה זה מודעות פונולוגית?

מודעות פונולוגית היא אחת הרכיבים על פיהם מעריכים את תפקודי השפה של הילד, מודעות פונולוגית מתייחסת לפעולות לשוניות, הדורשות ידע במבנה הצלילי הפנימי של השפה. מאפיין את המודעות הפונולוגית כערנות לקיום חלקים של צלילים במילה והיכולת לבצע פעולות שונות עם תת-חלקים אלו (סינתזה, אנליזה, הפחתה, הוספה, היפוך פונומות ועוד). כלומר ביכולת לזהות מילה המתחילה בצליל מסוים מתוך מילים נתונות, ביכולת לכודד צליל פותח ממילה נתונה, ביכולת להשוות בין צלילים פותחים של שתי מילים, ביכולת למזג צלילים למילה או לפרק מילה וכדומה.

מרבית הצלילים הם חסרי משמעות כאשר הם נפרדים ועומדים בפני עצמם, ואולם, צירוף של מספר צלילים חסרי משמעות - יוצרים מילים בעלות משמעות.

בשלב המוקדמים של רכישת השפה, הילדים מתרכזים בתוכן ובשימוש של השפה. תשומת לב מזערית ניתנת לצלילי הדיבור ולמבנה השפה. אך עם הזמן, הילדים מתחילים להיות מודעים שהדיבור מורכב ממילים משמעותיות, או מתחרזות ושיש להן חלקים זהים או דומים, שהמילים ניתנות להפרדה להברות ולפונמות. כלומר, כחלק מתהליך ההבשלה של היכולות הקוגניטיביות - לשוניות, ילדים רוכשים מודעות מסוימת לצלילי הדיבור.

- **פונולוגית** היא תורת ההגה - מערכת צלילים ייחודיים שמכיבים את השפות השונות, והחוקים על פיהם הוגים, מפיקים ומצרפים את הצלילים השונים למילים בעלות משמעות. מודעות לצלילים שבמילה (פונולוגיה = היא תורת ההגה).
- **פונמה** היא צליל, יחידה קטנה ביותר - שאין לה משמעות: ג, ד, ש, ס וכו'.

ללא מודעות פונולוגית אין קריאה

ילדים בעלי מודעות פונולוגית נמוכה יתקשו ברכישת הקריאה, בעוד שילדים בעלי מודעות גבוהה - מצטיינים בקריאה. מדידת המודעות הפונולוגית בגן חובה מהווה כלי ניבוי טוב להישגי הקריאה. מודעות פונולוגית אם כן היא גורם קריטי לרכישת תהליך הקריאה וחשוב לתרגל יכולות פונולוגיות לפניו ובמקביל להקניית הקריאה. הקריאה מבוססת על היכולות לתרגם את הסימנים הכתובים - שהם האותיות - לצלילים. לכן חשוב לעסוק בפיתוח היכולות הפונולוגיות ולהקדיש תשומת לב לנושא, מומלץ להתחיל, כבר בגיל הגן, בתרגול והכרת הנושאים שעוסקים בפונולוגיה. רצוי לתרגל את המודעות הפונולוגית באמצעות מילים שכיחות, יומיומיות, הלקוחות מתוך אוצר המילים של הילד ומתוך תחומי התוכן הנלמדים בגן. למשל בנושאים: חגים, עונות השנה, אני וגופי, וכו'.

אך נדע האם יש לילד מודעות פונולוגית?

נבצע בדיקה קלה ומהירה למשל נשאל את הילד: מהו הצליל בו מתחילה מילה כלשהי. נסביר את המושגים צליל פותח או סוגר.

בשלב ראשון מתחילים במילים קצרות המכילות הברות פתוחות בסוף מילה.

בשלב שני עם מילים המכילות הברות סגורות בסוף מילה.

בשלב שלישי, הוסיפו מילים שיש להם הברה סגורה באמצע מילה.

יש לשים לב לנתונים הבאים:

- האם הילד מבין את המשימה המוצגת לפניו?
 - האם הילד מצליח להפריד בין הצלילים השונים, שמופיעים באותה מילה?
 - האם הילד מצליח להגות נכון את הצלילים שנתבקש להגות?
- אבני בסיס בתהליך הקריאה מתבססות על השמיעה והדיבור. הן מתפתחות בתהליך ממושך אצל הילדים כבר בגילאים הצעירים. עיסוק בנושא מאפשר לפתח את היכולות הללו החל מהגילאים הצעירים ביותר. למעשה מדובר בגירוי אזורי ספציפיים במוח שמבשילים עם התפתחות הילד ומאפשרים תהליך רכישת הקריאה בקלות.

איך נפתח את המודעות הפונולוגית אצל הילד?

נפעיל משחקים מאתגרים ומרתקים שבאמצעותם ירכשו את היסודות לקריאה וכתובה. נפתח הקניית מודעות לצלילי השפה: חריזה, חלוקה להברות ולצלילים, מציאת מילה קצרה בתוך מילה ארוכה יותר, צליל פותח וצליל סוגר (זיהוי, הפרדה ושליפה). ידע על אותיות: הקניית ידע על כל אותיות האלף-בית בדרך חדשנית, ייחודית. שם האות וצליל האות, אות פותחת ואות סוגרת. אוצר מילים, יכולת שיום ושליפה, העשרת ידע עולם, יכולת ריכוז. באמצעות רכישת ידע על אותיות, הילדים יבינו את העיקרון שהאותיות מייצגות צלילים. העיקרון האלפביתי,

המתייחס במפורש לקשר בין אות לבין הצליל, היא נקודת מפתח בלימוד הקריאה והכתיבה, הדורש גם הוא אימון ותרגול, עוד טרם רכישת הקריאה. נפעיל את הילד ב"משחקי מילים", נסביר ונדגים לילד עד שיבין את עקרון המשחק, להתחיל ממילים קלות ובהדרגה לעלות את הקושי.

מה דרוש כדי לרכוש הגייה נכונה?

הגורמים החשובים להיגוי נכון ומדויק דורש מיומנויות של מוטוריות, תחושתיות ותפיסתיות: **מיומנויות מוטוריות:** התפתחות מוטוריות הפה חיונית להמשך ההתפתחות השפתית והמוטורית הכללית. מוטוריקת הפה מתייחסת גם לדיבור והגייה נכונה אך גם ללעיסת מזון ולבליעתו. ילדים החווים קשים בלעיסת מזון ובליעתו עקב חולשה מוטורית בפה עשויים לחוות קשיים גם בדיבור ובהגייה של מילים ועיצורים. שרירי הנשימה, מיתרי הקול, שרירים האחרים על פתיחת הלסת התחתונה, ושרירים האחרים על תנועתיות השפתיים, הלשון, החך והלוע עוזרים בהפקת הדיבור. דיבור שוטף, רצוף ומדויק מחייב את השרירים להניע את אברי ההיגוי למקום מסוים בתזמון הנכון.

מערכת תחושה: התחושות בתוך חלל הפה, יכולות להרגיש באיזו תנוחה נמצאים אברי ההיגוי, האם השפתיים נוגעות זו בזו או לא? האם קצה הלשון מורם? וכו'.

תפיסה שמיעתית: מידת התפיסה והאבחנה השמיעתית חשובה מאוד להפקת דיבור תקין, להבנת הנשמע, ובהמשך גם לצורך הפקת השפה הכתובה. הקשיים באפיק השמיעתי עלולים לגרום לכלכל בין מילים דומות. למשל, המאזין עלול לשמוע "ענפים" במקום "ענבים", או "גשר" במקום "קשר".

בשלבי רכישת הקריאה והכתיבה שיבושים מסוג זה עלולים להתבטא בשגיאות כתיב על בסיס ההבחנה השמיעתית הלקויה/או בהבנת הנקרא. למשל: ילד שהוגה ס במקום ש, ואינו מבחין ביניהן, עלול לכתוב "סלום" במקום "שלום". ילד שאינו מבחין בין צ לבין ס, עלול לקרוא "צבא" במקום "סבא", ובכך לשבש את משמעות הטקסט. מבדק שמיעתי כולל מספר דברים. למשל, נבדוק אם הילד מבחין בין עיצורים דומים כמו פ לעומת ב, ג לעומת ק, ס לעומת ז, ש /צ, וכו', האם הוא זוכר את כל הצלילים שמרכיבים מילה מסוימת ואת המילים המרכיבות משפט מסוים?

הבחנה למודעות פונולוגית ירודה:

קשיים בעיבוד הפונולוגי יכול להתבטא בתפיסת דיבור ירודה על רקע שגיאות ברצף הצלילים של המילה, כגון החלפת צליל בצליל אחר - "ילשוף" במקום ינשוף, שינוי סדר הצלילים במילה - "בדגים" במקום בגדים, השמטת צלילים מהמילה - "יקוט" במקום ילקוט.

שיבושים מסוג זה יכולים להתבטא בהיגוי עם שיבושים קלים, שכמעט אינם מפריעים למובנות הדיבור של הילד, ועד לשיבושים חמורים שמקשים על התקשרות עם הילד. דרגת החומרה נקבעת הן על פי מספר ההגאים המשובשים, והן על פי סוג הליקוי. מידת הכתיבה והקריאה מבוססות על מערכת סימנים גרפיים שמייצגים את הצלילים מהם מורכבת השפה המדוברת. הסימנים החזותיים המייצגים את הצלילים בשפה העברית כוללים עיצורים.

בכיתה א', הילדים עדיין אינם שולטים בקריאה, חלק גדול מהחומר הלימודי בתחילת השנה מועבר על ידי המורה בעל פה, ועל הילדים לזכור את הנאמר. ילד עם קשיים בזיכרון השמיעתי עלול להתקשות בהבנת ומילוי ההוראות ובזכירת החומר שהמורה העבירה בעל פה.

איך נפתח מודעות פונולוגית?

מעגלי תקשורת ושפה סובכים את הרך הנולד, כבר מהרגע הראשון בו הוא מגיח אל העולם. החל מהרגע בו התינוק מונח בידי הוריו, הוא חשוף לאלמנטים של תקשורת ושפה. התפתחות השפה והתקשורת בקרב תינוקות הינה תהליך מרגש ומרתק, המתחיל בסימנים קטנים ומתפתח לכדי כישורים נרחבים ומגוונים.

כישורי השפה והתקשורת משתנים ומתפתחים לאורך חודשי הגדילה, ומתחיל להתנסות בהפקת קולות וניתן לשמוע אותו הומה או מגרגר, הן כשהוא לבדו והן כתגובה לאינטראקציה עם אדם נוסף. מגיל שנה וחצי הפעוט מתחיל לרכוש מילים חדשות בקצב מהיר מאוד, מספר מילים חדשות בכל יום, כך שלקראת גיל שנתיים אוצר המילים שלו מכיל עשרות מילים, ביניהן שמות עצם שונים (כגון שמות של חיות, מאכלים, צעצועים, כלי תחבורה וכדומה) ומילות פועל בסיסיות כגון: ישן, אוכל, שותה וכדומה) יש לזכור כי לא תמיד יצליח הילד להפיק את המילה בשלמותה ופעמים רבות תישמע רק ההברה האחרונה במילה (כגון: דור במקום כדור, בה במקום בובה וכדומה). תהליך זה הוא תקין וצפוי להעלם באופן טבעי.

טרם רכישת השפה הדבורה, חשוב שהפעוט ישמע את הרצף הנכון של כל הצלילים שמרכיבים את המילים, בכדי שיהגה אותם בצורה נכונה ובהדרגה. כך למשל, כשילד בן שנתיים אומר "סתא" במקום "סתא", חשוב שהמבוגרים סביבו יאמרו לפניו לאט וברור "סתא", ואף ידגישו את הצליל ב - על מנת שהילד יבחין בו. כשהוא אומר "ננה" במקום "בננה" - יש לוודא שהוא נחשף למילה השלמה עם הצליל נה שאותו יש להדגיש תוך כדי משחק.

- תרגלו משחקי מילים ספונטאניים כמו, בוא נמצא עוד מילים שמתחילות באותו צליל כמו הצליל הראשון בשם שלך, ובהמשך מילים שמתחילות בצליל זהה לצליל הראשון של יתר בני המשפחה, של חפצים ועצמים שונים.
- תרגלו משחקי מילים שמסתיימות באותה הברה - **חרוזי מילים**, והדגישו את ההברה האחרונה שחוזרת על עצמה בשתי המילים בעזרת מחיאת כף, נקישה על השולחן או כל תנועה אחרת.
- הוספו משפטי **הומור** עם המילים שמתחרזות זו עם זו, ובהמשך עודדו את הילד להמציא משפטים בעצמו, כמו "השטיח אכל אבטיח", או "המכונית לבשה חצאית".
- עודדו את הילד לזהות ולהבחין בחרוזי מילים **בסיפורים**, בשירים ודקלומים שונים.
- הוסיפו התנסות בחלוקת משפט שלם למילים נרדפות, וייצגו כל מילה בעזרת טפיחה על הברכיים. לדוגמא, "ילד קטן אכל בננה" = 4 מילים, סך הכל 4 טפיחות. "טוק, טוק, מי אני ומה שמי?" - 6 טפיחות על הברך בהתאמה לכל מילה.
- תרגלו משחקי מילים במחיאיות כפיים תואמות למספר ההברות במילה, תחילה במילים קצרות בנות 2 הברות, ובהמשך במילים ארוכות עם יותר הברות, למשל: "גשם" מורכבת משתי הברות, ולכן נמחא מחיאה אחת להברה - ג, ומחיאיה נוספת להברה - שם. המילה "חנוכה" מורכבת מ- 3 הברות, ולכן נמצאה מחיאה אחת להברה - ח, מחיאה להברה - נו, ומחיאיה נוספת להברה-כה.
- לאחר שהילד רכש את יכולת ההבחנה בין ההברות שמרכיבות את המילה, חשוב לעודד הבחנה גם בין הצלילים שמרכיבים כל הברה, בעזרת נקישה על השולחן עם האצבע או עם עיפרון. למשל, המילה "שלג" אמנם מורכבת משתי הברות, אך יש לה 3 צלילים, ולכן נקיש על השולחן 3 נקישות: נקישה אחת לצליל -ש, נקישה אחת לצליל - ל, ונקישה אחת לצליל - ג. המילה "מחברת" מורכבת מ- 3 הברות (מח+ ב+ רת), אך יש בה 5 צלילים (מ+ ח+ ב+ ר +ת), ולכן נקיש 5 נקישות.

- ישנם מצבים שילדים מתבלבלים בין הצליל הנשמע לבין הסימן הגרפי, האות שמייצגת אותו, ולכן הם מדלגים על ההבחנה השמיעתית ומנסים להיזכר בשם האות. למשל כשנשאל - "מה שומעים בהתחלה של המילה **שְׁלֶחֶן**", או "באיזה צליל מתחילה המילה **"שְׁלוֹם"**?", ילד שהתרגל לומר את שם האות מבלי להשתמש בערוץ השמיעתי, ינסה להיזכר בשם האות (שין) מבלי לענות שהצליל הראשון ששומעים הוא **ש** או **שְׁ**. זיהוי הסימן הגרפי הדורש הבחנה וזיכרון חזותיים, והבנת הקשר בינו לבין הצליל, הם אמנם שלב חשוב לקראת רכישת הקריאה והכתיבה, אך אין לדלג על שלב ההבחנה השמיעתית - שקודם לו.

דיסלקציה פונולוגית

גנות ומורי בית ספר יסודי מונחים לשים לב מגיל צעיר מיהם הילדים המגלים קושי ברכישת מיומנות בקריאה או כתיבה, ולהפנות את הילדים הללו לאבחון המתאים. ניתן לאתר את הקושי במודעות פונולוגית כבר בגיל הגן וחשוב לעשות זאת שכן מחקרים מצאו כי קיים קשר בין מודעות פונולוגית נמוכה בגילאי הגן לבין יכולת ירודה לפענח טקסט בגילאי בית הספר. גם מחקרים שנעשו על מבוגרים הסובלים מדיסלקציה מצאו אצלם קושי במודעות פונולוגית. לא נמצא הבדל באינטליגנציה בין ילדים הסובלים מקושי במודעות פונולוגית לבין ילדים שאינם.

דיסלקציה על רקע פונולוגי נובעת ככל הנראה מחוסר יכולת להבחין בין שני צלילים שונים במרווח זמן מסוים. בעיה זו תקפה גם לצלילים שאינם לשוניים, למשל, בעיה בהפרדת צלילים במוסיקה. הוכח כי קיימת אצל אנשים אלה בעיה במערכת השמיעה שלא מאפשרת להם לשמוע שני צלילים רצופים, אלא בפרק זמן ארוך מהנורמאלי המפריד ביניהם.

קיימת גם בעיה בקריאה וילדים אלו קוראים בקלות רבה יותר מילים שמכילות בתוכן רמזים לצורה בה המילה אמורה להישמע. רמזים אלה יכולים להיות ניקוד או אותיות אהו"י.

ילדים בעלי לקות מבטאים משפטים פשוטים וקצרים, צלילי הדיבור שלהם אינם מפותחים כראוי, אוצר המילים שלהם מוגבל לעיתים, והם מתקשים בהבנת הוראות מורכבות. הם מתקשים בקריאה, גם לאחר ההתגברות על קשיי השפה המדוברת.

ילדים בעלי לקות בכישורי שפה סובלים מזיכרון מילולי נמוך יותר לטווח הקצר. הם מתקשים במטלות הכרוכות בחזרה על משפטים ומילים, ומתקשים יותר בזיכרון שמיעתי.

דוגמאות לאימון במודעות פונולוגית ע"י משחקי מילים.

1. **מודעות לצליל פותח במילה:** אומרים מילה כלשהי ועל הילד לזהות את הצליל הפותח, לדוגמא: **שְׁמֵשׁ** - הילד צריך לומר **ש** וכו'.
 2. **מודעות למילים מתחילות ומסיימות בצליל:** לדוגמא: **ג** וצרכים לומר מילים שונות מתחילות /מסתיימות בצליל זה: **גָּמַל - גָּזַר, דָּג - חָגַג**
 3. **מודעות לצליל פותח** (אנליזה) - בוחרים תמונה, אומרים מה הצליל הנשמע בהתחלה ומחפשים עוד מילים בצליל לדוגמא: **ב** - בננה; **ב** - בלון.
 4. **מודעות למספר צלילים במילה** (אנליזה): בוחרים ציור כל שהוא, אומרים בכמה צלילים מורכבת המילה. לדוגמא: **אווחה - א - ו - זה = 3** צלילים, **צב - צ - ב = 2** צלילים וכו'.
- מילים מתחילות בציור בלוח:** לזהות את הצליל הראשון בציור המוצג, להפיק רק את הצליל הראשונה במילה

- לדוגמא: ציור **רעשן** - הילד אומר רק **ר**. **שעון** - הילד אומר רק **ש** וכו').
5. **מודעות לצליל סוגר בסוף מילה** - מודעות לצליל סוגר במילה, ובאמצעותה - העלאת מודעותו של הילד לחריזה (דוגמא: ציור של **תרנגול** - מחפשים חרוזים, **תרנגול** - **סגול**, **עגול** וכו')
 6. **מודעות לחלוקת מילה לצלילים** והפרדת צליל שוואי (מודעות תת-הברתית) - מילה מורכבת מהברות + צלילים (פונמות). (דוגמא: **פרפר** = **פר-פר**, נחפש עוד מילים **גלגל** = **גל-גל**, = **קרנף** = **קר-נף**).
 7. **מודעות לעיצור סוגר במילה**: (מודעות תת-הברתית) - צליל אחרון במילה לדוגמא: **כדור** - **ר**, **מסוק** - **ק**.
 8. **מודעות לקיום צליל במילה** - המצאות או אי-המצאות של הברה/פונמה במילה (דוגמא: שואלים את הילד: "האם במילה **שעון** יש את הצליל **ד**? והאם יש את הצליל **ג**? ואת הצליל **ש**?" שואלים: **גָזר** בלי **ג** - מה נשאר" - הילד אומר **זָר** וכו')
 9. **מודעות לצלילים דומים במילה** - שימוש במילות תפל ובמילים "אמתיות", יש לזהות את הצליל הנשמע יותר מפעם אחת, להפיק הכפלות צלילים ועוד (למשל **גלגל**, **שבלול**)
 10. **סינתזה של הברות ופונמות** - הרכבת מילים ע"י חבר צלילים (הברות ופונמות) כאמצעי נוסף להעלאת המודעות הפונולוגית לדוגמא: **א-ר-גז** = ארגז, **סל-קל** = סלקל וכו')
 11. **הפחתת צליל במילה** - במניפולציות בחלקים הצליליים של המילה, בתחילת מילה, לדוגמא: **פרפר** = **פר**, **קלקר**=**קר** וכו'.
 12. **ייצוג מספר ההברות בצורות שונות**: שימוש במשחקים קיימים בעזרת קובייה: (לוטו, דומינו) לצורך אנליזה הברתית.
 13. **משימות להעלאת מודעות לאורך מילה**. - להפריד את המבנה הצלילי של המילה מהתוכן שעומד מאחוריה (למשל: פיל = מילה קצרה מייצגת חיה גדולה, נמלה = מילה ארוכה מייצגת חיה קטנה).

אך מקנים צליל פותח ע"י תומך זיכרון?

לוח אפיקי הפלא

אָ	בֶּ	גֶּ	דֶּ	הֶ	וֶ	זֶ	חֶ	טֶ	יֶ	כֶּ	ךֶ
											
ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ש	ת
											

על מנת להקנות בצורה נכונה את הצליל הפותח של כל ציור, יש לתת תחילה שם לכל ציור. לשם כך הצמידו על לוח "אפיקי הפלא" את כל הציורים (חוץ מהרפות והסופיות). להלן הציורים: **אווזה**, **בננה**, **גג**, **דג**, **הדס**, **ופל**, **זית**, **חלון**, **טבח**, **יד**, **כדור**, **לילה**, **מסוק**, **נעל**, **סלסילה**, **עיפרון**, **פרפר**, **צב**, **קרנף**, **רעשן**, **שעון**, **שקית**, **תרנגול**.

אם אין לוח "אפיקי הפלא" התלמידים יפתחו את החוברות

1. בעמודים הראשונים או יכינו משחק המופיע בסוף החוברת, ישחקו בבית עם ההורים, ויתרגלו בצלילים שלמדו.
1. **שיום הציור**: לכל ציור נותנים שם ובו-זמנית מקנים את המושג "צליל פותח" בכל ציור, כלומר צליל הנשמע **בתחילת המילה לדוגמא - א- אווזה, ב-בננה וכו'.**
2. **סינתזה ואנליזה** אומרים בקול את המילה **אָ - יֶ - זֶ - הֶ**, ומיד משמיעים בצורה מתמשכת ובקול רם את הצליל הפותח של המילה, ואת שאר הציורים של המילה משמיעים בלחש ובקצרה. כלומר: ההדגשה על הצליל הפותח, והקריאה תישמע כך: **אָ** בקול רם ומתמשך, ולאחר מכן **יֶ - זֶ - הֶ** בלחש ובקצרה.
3. **חידוד הזיכרון**: המורה מסדר את הציורים על הלוח ללא הצלילים (עיצור ותנועה), והתלמידים יקראו קולקטיבית את הצליל הפותח של הציור. לדוגמא: מראים כרטיס ציור של **אָוּזָה**, והתלמידים אומרים בקול ומהר **אָ**. מראים את

הציור של **בְּנָה**, והם אומרים בקול ומהר **בְּ**, וכך הלאה. תרגיל זה תורם להגברת קו החשיבה השמיעתי וחיידוד הזיכרון על-ידי יצירת אסוציאציה חזותית לקראת חשיפה ראשונה של ה"צלילים" (צירוף).

אסטרטגיות למידה עם תומך זיכרון

תרגיל א

4. לקראת חשיפת ה"צלילים" (אות +תנועה) שואלים את הילדים - ללא הצגת הציור: איזה ציור מתחיל בצליל מסוים? לדוגמה: "מה מתחיל בצליל **א**?" הילד עונה: "**אָ וְ הָ**"; וכו'. הלימוד יכול להתבצע במשחק עם כדור ואפשר אף לשלב מנגינה. דוגמה: מסירת כדור לילד עם שמיעת צליל פותח כלשהו. הילד תופס ומחזיר את הכדור, ותוך כדי כך אומר את שם הציור הפותח בצליל ששמע. דוגמה: המורה מוסר לילד את הכדור ואומר בקול: "מה מתחיל ב- **א**?" הילד תופס את הכדור, ותוך כדי מסירת הכדור בחזרה למורה עונה: **אָוּה**. או המורה שואל: "**אָוּה** - במה מתחילה?" והילד תופס את הכדור ועונה: **אָ; בְּנָה** - במה מתחילה?" והילד עונה: **בְּ; וכו'.**

תרגיל ב

5. הציורים מסודרים על לוח "אפיקי הפלא". התלמידים אומרים בקול את שם הציור ומשמיעים בקול את הצליל הפותח. לדוגמה: **אָ - אָוּה, בְּ - בְּנָה**, וכו'. מדי יום יצמיד המורה מתחת לציור צליל חדש הקשור אליו. בסיום לימוד התנועה הספציפית יתכסה כל הלוח בצלילים.

6. על הלוח מסודרים **הציורים והצלילים** התלמידים מתבוננים בציור אומרים בקול רק את הצליל הפותח ללא הציור דוגמא: **א, ב, ג** וכו'.

- על הלוח מסודרים רק **הצלילים** ללא הציורים, וקוראים בקול את הצלילים, כשהילד לומד באופן יחידי והילד לא זוכר צליל מסוים אפשר לרמוז בשם הציור או להראות לו את הציור.

תרגיל ג

הצעה: לאחר סיום לימוד הצליל הפותח מסדרים את כל כרטיסי הציורים והצלילים בחפיסה אחת כרטיס צליל מונח על גבי כרטיס ציור. המורה חושף כרטיס צליל וכרטיס ציור, המונחים זה לצד זה.

7. הילד קורא בקול את הצליל עם תמיכת הציורים. דוגמה: כרטיס הצליל **אָ** ליד כרטיס הציור **האָוּה**, והילד אומר בקול: **אָ**. המורה חושף כרטיס נוסף ושואל את המשתתף הבא בתורו, וכו'.

8. על לוח "אפיקי הפלא" מסדרים רק את הציורים. המורה מראה כרטיס צליל, משמיע בקול את הצליל שחשף, שואל לאיזה ציור שייך צליל זה, והתלמידים עונים בהתאם. אז מניח המורה את הצליל מתחת לציור המתאים. דוגמה: בצורה קצבית נשמע כך: המורה: "**אָ**". התלמידים: "**אָוּה**" וכו'. אפשר גם לבקש מתלמיד להניח את הצליל מתחת לציור הנכון.

9. על לוח "אפיקי הפלא" מסודרים רק **הצלילים** לפי סדר שייקבע (לאו דווקא לפי סדר הא"ב). המורה מראה ציור ושואל למי הוא שייך, והתלמידים עונים בהתאם לכך. דוגמה: המורה מראה ציור של **אָוּה**, ובקצב מהיר: המורה: "**אָוּה**". התלמידים: "**אָ**". המורה מניח במקום הנכון את הכרטיס או מבקש מאחד התלמידים להניח על לוח "אפיקי הפלא".

- המורה מחלק ציורים לכמה משתתפים, ומבקש להניח אותן ליד הצליל השייך להן.

הערה

- טכניקה זו מתאים גם להפעלה יחידנית במשחק שהתלמיד יכין לעצמו.

כלים לחיזוק המודעות הפונולוגית לגיל הרך.

לשם תקינות הקריאה והכתיבה של השפה יש להתייחס:

1. **יכולת סמנטית:** אוצר מילים תקין מבחינה כמותית ואיכותית.
2. **שליטה במבנים תחביריים:** הבנה וחיבור של סוגי משפט שונים.

- שליטה במבנים מורפולוגיים, דקדוקיים: הטיות מין, מספר, גוף, זמן, בנין, שייכות.
- יכולת התבטאות תקשורתית של השפה מסגלות לתאר, לבקש, לברך וכו'.
- מסוגלות ליצור שיחות, לשאול שאלות ולקבל תשובות מספקות מידע.
- הבנה למרכיבי הצלילים של מילה.

לשם הצלחה בקריאה דרוש יכולת שפתית טובה, ויכולת חשיבה שפתית תקינה. לכן על הילד להיות בעל מודעות פונולוגית תקינה. ליקויי השפה מגוונים ומתפרשים על כל שטחי השפה והעיקריים הינם:

- ליקויים בעיבוד שמיעתי ובזיכרון שמיעתי.
- אוצר מילים דל המורכב לרוב ממילים שכיחות ומציאותיות.
- פיגור ברכישת הסבר של מילים ובבניית אסוציאציות בין מילים.
- פיגור ברכישת מבנים תחביריים מתקדמים.
- קשיים בהשתתפות אינטראקציות שפתיות - חברתיות.
- קשיים במציאת מילים נחוצות.
- קשיים בעיבוד פונולוגי.

דוגמאות למשחקים דידיקטיים - לפיתוח מודעות פונולוגית ולהרחבת אוצר המילים

אות - מילה - משפט הצעות להקניית המונחים **אותיות, מילים ומשפטים**

אותיות

- כתבו על הלוח כמה אותיות ושאלו את התלמידים: "כמה אותיות כתבתי על הלוח?"
- כתבו על הלוח ספרות ואותיות ושאלו את התלמידים: "כמה אותיות כתבתי וכמה ספרות?"
- תלמיד יכתוב על הלוח את שמו. שאלו אותו: "מכמה אותיות מורכב השם שלו?, ומכמה צלילים?"
- כתבו על הלוח אותיות גדולות ואותיות קטנות, ושאלו את התלמידים: "כמה אותיות גדולות וכמה אותיות קטנות כתובות?"

מילים

- בחרו שתי אותיות מתוך האותיות שכתבתם על הלוח וצרו מילה. קראו בקול ושאלו: "איזו מילה נוצרה מחיבור שתי האותיות?" הסבירו שמילה מורכבת מחיבור אותיות. הדגימו מילים נוספות, ושתפו את התלמידים בהרכבת מילים.
- כתבו מילים על הלוח ושאלו את התלמידים: "מכמה אותיות מורכבות המילים על הלוח?"
- אפשר לתרגל כתיבת מילים שהם מכירים, כגון השמות שלהם, האחים, דודים, אחיינים וכו'.

משפט

- כתבו על הלוח את המשפט **שלום כיתה א'**. אמרו: "כתבתי על הלוח את המשפט **שלום כיתה א'**". שאלו את התלמידים: "כמה מילים יש במשפט?" שוחחו על כך שמשפט מורכב ממילים.
- כתבו עוד משפט וספרו מכמה אותיות הוא מורכב. אפשר להקיף במעגל כל מילה. כתבו את המספר 3 ליד המשפט.

- כתבו משפט ארוך, וספרו מכמה מילים הוא מורכב. אפשר להקיף במעגל כל מילה.
- אפשר לשאול: "היכן מתחיל המשפט? - היכן הוא נגמר? מה המילה הראשונה/ האחרונה במשפט?"
- המשיכו להפעיל את התלמידים באפשרויות נוספות: לבקש מהתלמיד להשלים את המילה החסרה במשפט. לדוגמה: "התינוק **שתה** חלב". המילה **שתה** חסרה במשפט. בקשו מהתלמידים לחשוב על משפט ארוך יותר ומשפט קצר יותר, על מילה קצרה יותר ומילה ארוכה יותר.
- המשיכו ותרגלו את שלושת המונחים באמצעות כתיבת משפט, אות ומילה על הלוח. הצביעו ושאלו את התלמידים: "האם זאת מילה? אות? או משפט?"

פעילות קבוצתיות בכיתה הטרוגניות

אביזרים: כרטיסיות עם שמות כל ילדי הכיתה.

- כל ילד בקבוצה לוקח את כרטיסיית שמו ומציג אותה בפני חברי הקבוצה.
- הילד אומר באיזו אות מתחיל השם שלו, כמה אותיות מרכיבות את שמו, ולכמה צלילים הוא מחולק.
- כל ילד בקבוצה בוחר עוד 2 כרטיסי שמות של חבריו לקבוצה, מציג אותם ומשמיעים את הצליל הפותח בהם ומחלק אותם לצלילים.

מיון שמות הילדים ע"פ מספר הצלילים המרכיבים אותם: ספירת הצלילים באצבעות!

2 צלילים	3 צלילים	4 צלילים	5 צלילים
רן	חנה	זהבה	אביגיל

שיחה: נושא הפעילות

- למי יש בשם שלו הכי הרבה צלילים או הכי מעט צלילים?
- כמה שמות, המורכבים מ-4 צלילים, מתחילים באות א? באות ב? וכו'?

דוגמא להמחשת הצליל **ף** בסוף מילה נספר סיפור:

- בכל פעם שמשמיעים מילה המסתיימת בצליל **ף**, נבטא אותה בקול ונמחיש את הצליל **ף** על ידי השמעת רעש כמו של ניפוח בלון. להמחשת הצליל **ף** הצמידו שתי כפות ידיים זו אל זו והצמידו אותן לפה, נשפו לתוך כפות הידיים אוויר כאילו אתם מנפחים בלון, והאיזו לצליל הנשמע. הצליל צריך להישמע **ף**.
- **הכנת האות **ף** סופית:** הדפיסו וגזרו בגודל A4 את האות **ף** סופית, קפלו את החלק התחתון של האות בצורה שתראה האות **פ**. בזמן הסיפור. בכל פעם שתופיע מילה המסתיימת בצליל **ף**, נדגיש אותה בקריאה ומיד ניישר את האות **פ** ל- **ף** (הכוונה לפתוח את החלק התחתון של האות **פ**).

דוגמא לסיפור: מה קרה לבלון של אסף

אבא קנה לאסף בלון לבן. אסף ניפח את הבלון (הצמידו כפות ידיים זו אל זו, נשפו לתוכן אוויר והדגישו את הצליל **ף** כמה פעמים. בזמן הנשיפה הרחיבו את כפות הידיים כאילו הבלון נעשה גדול). אסף שמח כי הבלון נעשה גדול גדול. אוי, מה קרה? הבלון עף למעלה ויצא דרך החלון הפתוח. הבלון התיישב על ענף, ועלה קטן עטף את הבלון. פתאום נשבה רוח חזקה והעיפה את הבלון. מה קרה לבלון? הבלון עף מענף לענף. הבלון עף למעלה עד שנעלם.

בקשו מהתלמידים לחפש מילים עם צליל **ף** בסוף מילה, וכתבו על הלוח: **ענף, מגף, רעף, שחף.**

שְׁוֹאִים

למדנו שכאשר מופיע צליל **ף** בסוף מילה, אנו לא מזיזים את הפה. הסבירו שיש גם באמצע מילה צליל שלא מזיזים את הפה, והוא רוצה לנוח. זהו שווא נח. משמיעים את הצליל באמצע מילה בלי לפתוח את הפה.

שווא נח - נציג מילים שיש בהן הכפלה של אותם הצלילים, למשל: כפכף, עפעף, נפנף ספסל. כתבו על הלוח וצבעו את הצליל באמצע המילה ובסוף המילה.
שווא נע - כאשר שווא נע מופיע בתחילת המילה, ניתן לו מעט כוח והוא יישמע כמו צירה. נציג אותו בשלב התנועות סגול וצירה.

שם עצם, פועל

הכינו כרטיסי מילים, שמופיע בהם שם עצם ושם פועל. צבעו את הצליל **ף** בצהוב, והצמידו ללוח את המילים בשורה. להלן המילים:

- **שם עצם:** כף, כפכף, ענף, מגף, כנף, רעף, אף.
 - **פועל:** עף, שאף, נשף, קטף, עטף, צף, חלף.
- הכינו שני טורים על הלוח:** בטור הראשון הפועל, הצמידו איור של בלון עף (באיור הבלון סמנו קווים של תנועה שהבלון עף), ובטור השני הצמידו איור של ענף. הסבירו בציור את המושגים **שם עצם ופועל**, ותנו דוגמה להמחשה על ידי משפט. לדוגמה: הבלון עף =פועל. הבלון על ענף = שם עצם.
- תלמיד יבחר מילה מהלוח, יקרא וידגיש את הצליל **ף**. התלמיד יסביר את המילה ויצמיד אותה לטור הנכון.
 - תלמיד יקרא מילה, ויחבר משפט ובו שם עצם ופועל יחד. לדוגמה: הבלון עף וישב על ענף.
 - תלמיד יחבר משפט עם צליל **ף**, שמופיע בו פועל. לדוגמה: אבא קטף עלה.
 - תלמיד יחבר משפט עם צליל **ף**, שמופיע בו שם עצם. לדוגמה: אבא נעל מגף.

הסבירו ותרגלו במשחקי מילים: (אפשר בקבוצות)

- **זכר** - בסוף מילה נשמע **ף** ו**בנקבה** - בסוף מילה נשמע **פ**.
 קטף - קטפה | שלף - שלפה | עף - עפה | עטף - עטפה | אסף - אספה | צף - צפה

מילים נרדפות ורצף משפט

הסבירו ותרגלו **מילים נרדפות** - מילים בעלות משמעות זהה. תנו דוגמאות, קראו בקול משפט, והציגו שלוש מילים לבחירה מתאימה למשפט. התלמידים ינסו לבחור במילה המתאימה.

- הצמידו על הלוח משפטים, וליד כל משפט הצמידו שלושה כרטיסי מילים.
- קראו בקול את המשפט ואת המילים. התלמיד יבחר מילה ויצמיד אותה ליד המשפט. להלן המשפטים:

1. התינוק **אוחז** בבקבוק: (א) משחק (ב) שובר (ג) **מחזיק**
2. הברז **דולף** חצר הבית: (א) **מטפטף** (ב) משקה (ג) סגור
3. הילד אכל **פת** בבוקר: (א) **לחם** (ב) עוגה (ג) פרי
4. **הלבנה** מאירה את הרחוב: (א) שמש (ב) ילדה (ג) **ירח**
5. קיבלתי **שי** לכבוד החג: (א) מתנה (ב) ממתק (ג) עץ
6. **החמה** מחממת את הפרחים: (א) **שמש** (ב) מרק (ג) כוכבים

משחק הזיכרון עם משפחת מילים

- הסבירו את המושג **משפחת מילים**: נבחין בין פועל לשם עצם הלקוחים מאותו שורש. הסבירו את **פועל ושם עצם**.
- **משפחות מילים**: הכינו כרטיסי משפטים וכרטיסי מילים.

מילים נרדפות העבירו קו מהציור למלה הנכונה.

			
חמה	שי	לכנה	פת

			
מטר	רשם	דלף	ימה

קראו משפטים וכתבו מלה מתאימה מתחת לציור.

פאנר מילים		צב אכל בנחל _____.
פת		יָרַד עַל הַדְּסָה _____.
מטר		אבא נתן לחנן _____.
שי		

- תלמיד ירכיב משפט מתאים מכרטיסי המילים.
- כרטיסי מילים עם השורש **ש.ת.ל**: שתל, שתלתי, שתיל, שתילים, שתלה. הכינו טבלה של **קבוצת פועל**, וקבוצה **שם עצם**, והסבירו כל מושג.
 - **פועל**: שתל, שתלתי, שתלה - **שם עצם**: שתיל, שתילים, משתלה. מכל מילה יחברו משפט.
- כנ"ל עם השורש **מ.ט.ר**: ימטיר, נמטיר, המטיר, מטרייה.
 - **פועל**: ימטיר, נמטיר, המטיר - **שם עצם**: מטרייה, מטר.
- בקשו מהתלמידים לחפש מילים מהשורש: **צ.מ.ח**: יצמח, תצמח, מצמיח, צמח, צמחה, צמחים, והסבירו כל מילה.
 - **פועל**: יצמח, תצמח, מצמיח, צמח, צמחה. - **שם עצם**: צמח, צמחים

משחק הזיכרון עם מילים ביחיד ורבים

- הכינו משחק זיכרון עם מילים ביחיד ורבים.
- חלקו לתלמידי הכיתה כרטיסים, שעליהם מילים ברבים ומילים ביחיד. בקשו מתלמידים שקיבלו מילה ברבים, לחפש תלמידים, שקיבלו מילה ביחיד המתאימה לה. בקשו מזוגות תלמידים להדגים משפטים בעל-פה ברבים ומשפטים ביחיד, ולהוסיף את המילה "גדול" או "גדולים". לדוגמה: ארגזים גדולים, ארגז גדול. **רשימת המילים:**

א) **שווא באמצע מילה**: [ארגז - ארגזים], [ספסל - ספסלים], [פנקס - פנקסים], [מסרק - מסרקים], [גלגל - גלגלים], [פרפר - פרפרים], [ארנק - ארנקים], [כפכף - כפכפים], [קלמר - קלמרים] וכו'.

ב) **שווא בתחילת מילה**: המורה קורא מילה ביחיד, והתלמידים אומרים את המילה ברבים. הדגישו בקריאה את השווא בראש מילה: גפן - גפנים, שמן - שמנים, תאנה - תאנים, ברז - ברזים, דגל - דגלים, בגד - בגדים וכו'.

משחק בקבוצות

"המילים נשברו" (פעולות)

- גזרו בריסטול לכרטיסים וכתבו עליהם שמות פעולות: מתרגשת, מספרת, מארגנת, מתלבשת, מסרקת, מצמידה, מכניסה. (נקדו את המילים בכתב קריא).
- גזרו את הכרטיסים לשני חלקים, דוגמא: **מת- רגשת**, והתלמידים יקראו אותם, ויחברו למילה שלמה.

משחק הזיכרון

- הפכו את הכרטיסים שלעיל על השולחן לפי התור הנקבע יחשף תלמיד שני כרטיסים. אם הכרטיסים מתאימים ומשלימים למילה, ישאיר אותם על שולחן גלויים. אם לא, מחזיר אותם הפוכים על השולחן, והתור עובר לילד הבא.

משחק הזיכרון (חפצים)

- גזרו בריסטול לכרטיסים. וכתבו **פעמיים** שמות עצם: בגדים, מכנסיים, חצאית, שמלה, גרביים, סיכה, מסרק, ידיים, אחים, כיסא. (אפשר להכין את המשחק עם ציורים).
- התלמידים יניחו את כרטיסי המילים הפוכים בשני טורים. תלמיד חושף בתורו שני כרטיסים. אם כרטיסי המילים זהים, משאיר אותם גלויים על השולחן. אם אינם זהים, מחזיר אותם הפוכים, והתור עובר לתלמיד הבא.

מצא חרוז

- כתבו על הלוח בשני טורים מילים, ותלמיד לפי התור ימתח קו בין מילים מתחרזות:
 - מספרת - מחברת / מצמידה - תלמידה / מתארגנים - מנגנים / מתרגשת- קשת / מצמידה- מדידה / קטנים - עננים / שער- שער.
- **חרוזים** - כתבו חרוזים על הלוח, תלמיד ימתח קו ביניהם ויחבר משפט מתאים.
 - פרחים - נפתחים / צבעים - נעים / נראים - נעים / אנשים - נשים.

משחקים בקבוצות

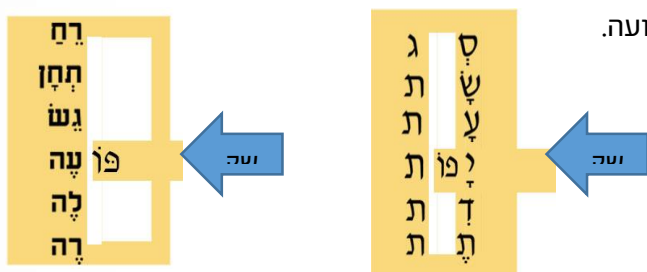
כתבו וגזרו כרטיסים:

כתבו משפטי שאלה על בריסטול, אבל בכל משפט חסרה מילת שאלה. התלמידים ימצאו את מילת השאלה הנכונה מתוך: **לאן/למה/מתי/היכן/באיזה/איך/למי/מי/מה/מה** / **סימן שאלה(?)**

- כתבו מילות שאלה על בריסטול, והתלמידים יחליטו איזו מילת שאלה מתאימה למשפט. לדוגמא: _____ רחוב את גרה? _____ צבע התיק? **מתי** מסתיים הצום?

משחק המעלית

• **מעלית**- כותבים על דף A4 בצד שמאל במאונך מילים. גוזרים חלון ארוך בצד ימין של הדף מלמעלה עד למטה. הקפידו שהדף לא 'יחתך'. כותבים את הצליל **פּו** על שקף, ומשחילים אותו בחלל הדלת שגזרתם כך שהשקף ינוע כמו מעלית מלמעלה למטה. כותבים בצד שמאל של הדף מלמעלה עד למטה חצאי מילים, כך ש"המעלית" רצועת השקף עם הצליל **פּו** - ינוע בין חצאי המילים שבתחילת כל מילה. אם המילה משמעותית, כותבים אותה; ואם לא ממשכים לנוע במעלית. חצאי המילים: **רַחַ תְּחַן גֶשׁ עָה לָהּ רָה**.

- **מילים משמעותיות:** פורח, פותחן, פוגש, פועה.

- **מילים בלתי משמעותיות:** פולה.

- על אותו רעיון הכינו מעלית גם עם הצליל **פּו** כך, שהמעלית תנוע מאמצע הדף:

פתח גנובה

פתח גנובה בסוף מילה נשמעת כמו **אח**.

נספר סיפור: על העץ היה תפואח (תפוח). באה הרואח (הרוח) והעיפה את ה- **א** (האל"ף). נשאר הפתח ללא אות אל"ף: תפּוּח. הפתח הזמין את ה**ח** (החיי"ת) במקום **א** (אל"ף), וכך כותבים מהיום: **תפּוּח**. בהמחשה: כתבו על הלוח את המילה **תפּוּאח**, מחקו את **א** והצמידו את **ח**. שאלו וכתבו על הלוח: "אם רואים **ח** בסוף מילה, מה אנו שומעים בסוף המילה?" (**אח**). "אם רואים **ח** באמצע מילה, מה אנו שומעים?" (**ח**)

נקדו בצורה הנכונה.

רוּרּוּ רֶרֶר	הוּהּ הוּהּ	קֶקֶק קֶקֶקוּ	כֶכֶכ כֶכֶכּ
רֶרֶרוב	אֶלְהוּ	קֶפֶסָה	כֶרֶסָה
רֶרֶרנית	הֵיא	קֶוּלֶב	כֶסָא
רֶרֶנה	הֶלְכוּ	קֶירוּת	כֶפּוֹת
רֶרֶשת	הֶגָה	קֶלְמֶר	כֶתֶר
רֶרֶחל	הוּכָלָה	קֶשֶׁת	כֶתֶל

מנקדים נכון

כתבו על בריסטול A3 צלילים ומילים. העבירו למינציה על הבריסטולים, כדי שהתלמידים יוכלו לנקד מילים בטוש מחיק. הזמינו תלמיד לנקד בצורה הנכונה.

מיומנויות כתיבה בכתב יד לילדים (אתוך איך גילית: סורטל בראות ורווחת הלצה בקהילה)

כתיבה בכתב יד היא מיומנות אוריינית חיונית וחשובה מאוד. כדאי לעזור לפעוט לפתח מיומנויות כתיבה כבר מגיל צעיר מאוד, כדי שיהיה מוכן ללמוד כתיבה באופן פורמלי בבית הספר.

כיצד ילדים לומדים לכתוב

כתיבה בכתב יד היא **מיומנות מורכבת**. כדי ללמוד לכתוב בכתב יד, הילדים צריכים לשלב מיומנויות מוטוריקה עדינה, שפה, זיכרון וריכוז. עליהם לתרגל ולמלא הוראות. הלמידה נעשית בהדרגה. היא מתחילה בשרבוב וציור, וממשיכה ביצירת אותיות ומילים. כדי לעודד את ילדכם לפתח עניין בכתיבה בכתב יד, עודדו אותו לצייר, לשרבט ולכתוב. כך תכינו את ילדיכם הצעירים ללימודי כתיבה פורמליים בבית הספר.

ילדי גן חובה ובית ספר: כיצד לעודד את ילדכם לכתוב בכתב יד. הנה כמה טיפים שיחזקו את כתב היד של ילדכם:

הקדישו מקום מיוחד לכתיבה בבית. הכינו כיסא יציב ושולחן עבודה בגובה המתאים לילדכם - בערך בגובה הטבור. אם השולחן במטבח גבוה מדי, אפשר להשתמש בכרית או בכיסא גבוה כדי להגביה את הילד, ולהניח שרפרף מתחת לרגליו.

בקשו מהמורה של ילדכם דפי עבודה עם קווים מקווקווים לתרגול כתיבת האותיות. כך תוכלו לעזור לו לתרגל בבית את מה שלמד בבית הספר.

כדי לעזור לו ללמוד לכתוב את אחת האותיות, שרטטו אותה בקווים עדינים וברורים ותנו לו לעקוב אחרי הקווים. הראו לו היכן להתחיל לצייר את האות.

כשילדכם מצייר ועוקב אחרי הקווים, אמרו את שמה של האות ותרגלו ביחד את הצליל שהיא מסמנת. השתמשו בהזדמנויות יומיומיות לתרגול הכתיבה - לדוגמה, תנו לילדכם להוסיף פריטים לרשימת הקניות המשפחתית, לכתוב פתק לסכא וסכתא, לעזור לכתוב כרטיסי יום הולדת או להכין תוויות ממדבקות.

הפכו את הפעילות למהנה. ציירו אותיות גדולות על הקרקע או בחוף הים עם מקל, ומלאו את האותיות באבנים קטנות או בצדפים. אפשר להשתמש בטושים מחיקים, לצייר אותיות על החלון ולחזור עליהן פעמים רבות.

קשה ללמוד לכתוב! שבחו את ניסיונותיו של ילדכם. עזרו לו לזהות אילו אותיות הוא מצייר הכי טוב, ועודדו אותו לכתוב עוד. התמקדו באותיות שהוא כותב היטב במקום בשגיאותיו.

לקבל עזרה

דברו עם המורה של ילדכם או עם רופא הילדים אם אתם מבחינים שילדכם מתקשה במיומנויות הכתיבה. רופא הילדים עשוי להמליץ לכם לקבוע פגישה עם מרפאה בעיסוק, אודיולוג או אופטומטריסט.

ילדים בעלי קשיים בכתיבה בכתב יד זקוקים לעזרה ולעזרים נוספים. למשל: לוחות כתיבה מוטים בזווית, עפרונות עבים, אוחזים עיפרון, דפי עבודה עם אותיות מקווקוות וצבעוניות, קווים עבים או מובלטים. מרפאה בעיסוק תעזור לכם להכיר את העזרים הדרושים לילדכם.

”בואו לשחק בלכתוב”

מתוך ניסיון עם ילדים, אחד המוצרים שעזרו ביותר לבעיית כתיבה זו ערכת הכנה לכיתה א', לכתוב בריבועים ובעיגולים.
אלו הן שכלונות שמאמנות את הילד בכתיבה בריבוע ובעיגול.
מצורף כאן מידע על הערכה.

”בואו לשחק בלכתוב!”

עם השכלונה המהפכנית מבית נייבורגר, גם הילד שלך יאהב לכתוב.

ילדים רבים חווים מתח ולחץ בלימוד הכתיבה. ערכת הכתיבה שלפניכם ממקדת את הילד לגלות שכל אותיות הכתב מסתרות בתוך צורת עיגול. מי לא יודע לצייר עיגול? כמה קל!

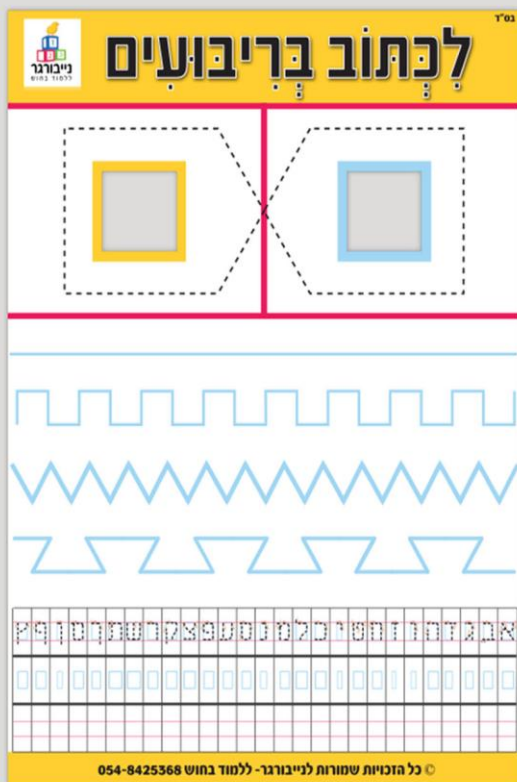
השכלונה מזמינה את הילד לשרטט עיגול. בשלב הראשון הטוש תחום פיזית בתוך השכלונה, כך היד משתחררת מהמתח המיותר והילד חווה הצלחה ביצירת העיגול. בשלב הבא הילד יצייר מסביב לשכלונה, ויתקדם לשלב הגבוה של שרטוט שמיניות.

תוך כדי השרטוט הוא משתחרר מהמתח וגם היד שלו הופכת חופשית יותר- הנה, אני יודע, אני מצליח!

הערכה כוללת שכלונה מקרטון קשיח ולורד מחיק. ניתן להזמין בנפרד שכלונת קיר בגודל A2, לחיזוק חגורת הכתפיים.

21-29.7 ס"מ

42/59.4 ס"מ

להזמנות התקשרו עכשיו:

נייבורגר 054-8425368 / 8425368@gmail.com

לומדים לקרוא ולכתוב "עם אותיות מאירות"

שיטה מותאמת למגזר החרדי דתי, לרכישת הקריאה והכתיבה לכיתה א', מכינה והחינוך המיוחד. חוברות העבודה מובנות ומדורגות היטב, מלאות בתוכן ערכי. הטקסטים תואמים את רוח היהדות, עונים על הדרישות של תוכניות הלימוד. התוכנית נוסתה בהצלחה על תלמידים מוכשרים ומתקשים כאחד ואפשרה לתלמידים לרכוש את הקריאה בצורה שוטפת וראויה.

החוברות קיבלו חוות דעת חיובית מרשת מעיין החינוך התורני "בני יוסף", הומלצו בחום שהן מתאימים לתלמידים שומרי תורה ומצוות, הן בתוכן והן באלמנטים הגרפיים המופיעים בהם.

בס"ד

אגף פיקוח והנחיה

י"א באדר ב' תשע"ט

לכבוד

הרב **אבנר והגב' זהבה אוזן** שיחי

שלום רב,

הנדון: חוות דעת על סדרת חוברות לימוד הקריאה "אותיות מאירות"

הובאו בפניי חוברות לימוד הקריאה שחיברתם, "**אותיות מאירות**". ביקשתי את חו"ד של הגב' **איילת מלאכי** אחראית תחום הגיל הרך והכתיבה במרפ"ד מעיין החינוך התורני.

החוברות מקיפות באופן הדרגתי, שיטתי ומובנה את תחום הקריאה והכתיבה באופן המשלב את שיטת ההוראה המסורתית עם שיטת המודעות הפונולוגית.

תוכן החוברות ברור, מוצג בבהירות ומאיר עיניים. רמת התוכן מותאמת לרמה המצופה בכיתה א' ומעוררת עניין. כמו כן, ישנן פעילויות המעודדות הבעה עצמית ויצירתיות לצד פעילויות המשלבות ידע כללי ורחב מעבר לקריאה. התכנים מבוססים על למידה אינטגרטיבית המקיפה נושאים שונים ומגוונים, ומעודדים אימון בקריאה ובכתיבה.

האלמנטים המופיעים בחוברות ברורים ומתאימים לתלמידים בשכבת גיל זו. הן מעוצבות ברמה גרפית טובה המגישה לתלמידים את התוכן באופן משכנע ומעורר מוטיבציה ללמידה.

לחוברות מצורף "מדריך למורה" מפורט המסביר את השיטה ונותן כלים למעקב, בקרה ולבחירת השגת המטרות. המדריך מובנה וברור ומלווה את המורה בתהליך הלמידה בכיתה.

לסיכום, החוברות נמצאו מתאימות לתלמידים שומרי תורה ומצוות, הן בתוכן והן באלמנטים הגרפיים המופיעים בהם.

בברכה,

הרב ישי יזדי

סמנכ"ל פדגוגי

רשת מעיין החינוך התורני "בני יוסף"

אגף פיקוח והנחיה

טל: 02-6587777 פקס: 02-6587793

פיייל: Pikuach@m-m.org.il

רשת מעיין החינוך התורני "בני יוסף"

רח' כנפי נשרים 7 גבעת שאול, ירושלים

ת.ד. 34310 טל: 02-6587777 פקס: 02-6587780

אודות מפתחת התוכנית

זהבה אוזן מפתחת התוכנית, כאמא למשפחה ברוכת ילדים שחלקם התקשו בהקניית הקריאה, הרגשתי צורך גדול להשקיע בלימוד שיטות ודרכים לרכישת הקריאה. כמורה להוראה מתקנת ומאבחנת ציורי ילדים בעלת ניסיון רב הקדשתי שנים בתחום תהליכי למידה וצמיחה. לאורך השנים קידמתי תלמידים למשפחות נזקקות במסגרת התנדבות מלאה לרכישת הקריאה והכתיבה וחשתי צורך לפתח תוכנית קסם הנוגעת לנפש הילד. במהלך השנים בניתי תוכנית מדהימה להקניית הקריאה והכתיבה לגיל הרך. התוכנית נוסתה בהצלחה על תלמידים מוכשרים ומתקשים כאחד ואפשרה לתלמידים לרכוש את הקריאה בצורה שוטפת וראויה. הניסיון בשדה סלל את הדרך להצלחה ובעקבות כך הוצאתי לאור תוכנית מאתגרת לרכישת הקריאה לזרם ממלכתי דתי, אשר זכתה לאישור אגף אישור ספרי לימוד במשרד החינוך כשיטה ראויה להוראת הקריאה. (מספר אישור: 2279 אושר בתאריך: 31/07/2007) הכולל: משחקים דידיקטיים, עזרי למידה למורה, ספרים וחברות עבודה. בשנת 2019 שודרגה התוכנית לזרם דתי - חרדי. הספרים בנויים על שיטה רב חושית ומעוררת עניין, מאתגרת מבוססת על תפיסה תיאורטית והבנה נכונה של התהליכים ההתפתחותיים הקוגניטיביים המעורבים בתהליך הקריאה. חברות העבודה מדורגות היטב, מלאות בתוכן רוחני עשיר, הטקסטים תואמים את רוח היהדות, עונים על הדרישות. חברות העבודה קיבלו חוות דעת חיובית מרשת מעיין החינוך התורני "בני יוסף", הומלצו בחום שהן מתאימות לתלמידים שומרי תורה ומצוות, הן בתוכן והן באלמנטים הגרפיים המופיעים בהם. אני תפילה לבורא עולם שהתוכנית החדשה תשמש עוגן חשוב בהוראת הקריאה ותשמש לטובת מערכת החינוך בישראל.

שיטה פונטית - פונולוגית להקניית הקריאה והכתיבה

חברות הלימוד "עם אותיות מאירות" מיועדות לרכישת יסודות הקריאה והכתיבה ולפיתוח השפה בכל ממדיה בכיתה א' ומכינה למגזר הדתי - חרדי. החברות מציעות מרחב למידה טוב לרכישת יסודות הקריאה; העשרה לשונית; הוראת הספרות. שיטת הלימוד מבוססת על תפיסה תיאורטית והבנה נכונה של התהליכים ההתפתחותיים והקוגניטיביים המעורבים בתהליך הקריאה. היסוד המארגן את תהליך הלמידה הוא העיקרון הפונטי המציג תהליך שיטתי, עקבי, מובנה ומדורג. החברות נותנות מענה לצורך של בתי הספר הדתיים והחרדיים המעוניינים בחברות בו התכנים כולם יהיו מתוך עולמו הרוחני של התלמיד, ויהיה עיסוק רב בחיבור לערכי התורה והמצוות. זוהי ייחודיותן של החברות האלו. חלק מהטקסטים להוראת הקריאה הינם טקסטים ערכיים המתחברים לעולמם הדתי - חרדי של הלומדים. בחברות ישנן מבחר טוב של יצירות מגוונות. הידע הלשוני נבנה בהדרגה ושזור ברכישה הפונטית. ישנה מכוונות רבה להרחבת הידע המורפו-סינטקטי. התנסויות הלמידה מגוונות, חוזרות על עצמן ומקדמות למידה משמעותית בתחום זה.

הציר הראשון - החברות מציגות תהליך פונטי, שיטתי, מובנה, ומדורג לרכישת יסודות הקריאה. הגישה להוראת קריאה נכונה ומתהלכת בצורה טובה את ההיכרות עם הרכיבים הפונטיים. בחברות ישנם טקסטים לקריאה עצמית המתאימים לשלבי הקניית הקריאה. הטקסטים פושטים, מעניינים ומוגשים לתלמידים בצורה

אסתטית ונעימה וקשורים לעולמו של הלומד הדתי והחרדי. רכישת התנועות מלווה בתומכי זיכרון קינסטטיים וחזותיים לתנועות. השיטה מתאימה לכיתה הטרוגנית ויש במדריך הלמידה התייחסות כיצד לסייע לתלמידים מתקשים.

הציר השני הינו ציר להעשרה שפתית ולפיתוח מיומנויות של קריאה ברמות של שטף והבנה תוך התנסות במגוון טקסטים העוסקים בנושאים; מצוות שבין אדם לחברו ובין אדם למקום, משפחה, שבת, חגים, עונות השנה, סיפורי תורה, משלים ועוד.

הבנת הנקרא, מטלות שונות בכתיבה, הקניית ידע לשוני (פונולוגי, מורפולוגי, סמנטי, תחבירי), הרחבת אוצר המלים, מגוון של טקסטים מעניינים מתחומים שונים, משימות והפעלות החושפות בפני תלמיד כיתה א' ומכינה את ייחודיות של עולם השיח הספרותי ומותאמים לשיח הדיבור על פי יכולתם.

החוכרות עונות על הדרישות ובנויות בצורה טובה, יש בהן שיטתיות של יסודות הקריאה. תכנית ההוראה מובנית ותהליכי הלימוד מוגשים לתלמיד בצורה מסודרת ביותר. יש בחוכרות חשיבה רבה, מגוון פעילויות ומשחקים. והן מציגות גישה מפורטת ומגוונת להוראת הקריאה בכיתה א' ומכינה.

בסיום כל שלב מופיעים לחות תרגול לקריאה מדויקת. לכל חוכרת מצורף משחק דידקטי לחיזוק מיומנויות שלילת הצליל. התלמיד גוזר ומכין לעצמו משחק בו ישחק ויתרגל קריאה עם תומך זיכרון.

התוכנית "עם אותיות מאירות" כולל:

מדריך למורה, ערכת עזרי למידה לכיתה, ושלוש חוכרות, המאורגנות סביב לתנועות הנלמדות ומיועדות להוראת הקריאה, הכתיבה והבנת הנקרא.

שלוש חוכרות להקניית הקריאה. הוראת ראשית הקריאה מוצגת בצורה מובנית ושיטתית. היא כוללת טקסטים דידקטיים מדורגים ומעניינים לקריאה עצמית של התלמידים, בהתאם לקצב רכישת הקריאה, כדי להבטיח שליטה במיומנויות הפענוח.

היצגים גרפיים האיורים, המציגים את המילים והמשמשים להקניית הצלילים, מאוד אסתטיים, ברורים וחד-משמעיים. גודל הגופן, הרווחים בין המילים והניקוד מתאימים להוראת הקריאה.

הוראות הביצוע מנוסחות ברמת קריאה ברורה ומותאמת לרמת התלמיד, ומוצגות על-ידי סמלילים, המאפשרים לתלמידים עבודה עצמית בקצב אישי כבר בראשית השנה.

חוכרת 1 - קמץ, פתח, חטף-פתח ושווא: בשלב הראשון נלמדות אותיות בצירוף הסימנים המייצגים את התנועה a (פתח, קמץ, חטף פתח). בשלב הראשון לא יופיע הניקוד (סימן גרפי) שווא באותיות הצירוף, אלא רק בשלב השני סימן הניקוד וטקסטים להבנת הנקרא.

חוכרת 2 - חיריק, סגול צירה: בשלב הראשון נלמדים הסימנים המייצגים את התנועה) i חיריק מלא וחסר), ובשלב השני של החוכרת נלמדים הסימנים המייצגים את התנועה) e צירה וסגול).

חוכרת 3 - חולם, קובץ שורוק: בשלב הראשון נלמדים הסימנים המייצגים את התנועה) o חולם מלא וחולם חסר) בשלב השני של החוכרת נלמדים הסימנים המייצגים את התנועה) u שורוק וקובץ.

ערכת עזרי למידה למורה לוח "הפלא" - עזר דידקטי תומך לכיתה הטרוגנית, שעליו יוצמדו הציורים והצלילים המאפיינים את התנועה הנלמדת. הציורים הפותחים בצליל הנלמד מסייעים בהוראת הקריאה לכלל הכיתה ומיועדים לתמיכה עבור תלמידים מתקשים, שהשליטה שלהם בקריאה היא חלקית וזקוקים לפעילויות נוספות.

מדריך למורה - מפרט תאורטי על שיטת הלימוד. מציע למורה רעיונות רבים, שבהם ניתן להעשיר את הלמידה ולהפוך אותה למשמעתית ביותר. המדריך נותן הסבר לשימוש נכון בחומרי הלימוד, מפרט את המנגנון הדידקטי, כולל רציונל מורחב ופעילויות לשוניות, מוסיף הדרכה כיצד לקדם את כישורי השיח והדיבור וההאזנה של התלמידים ועוד. המדריך אינו מפרט את כל עמודי החוברות, אלא רק אם נוספו נושאים חדשים המצריכים הסבר והרחבה.

חברת 4 קוראים סיפורי חז"ל - הבנת הנקרא "עם אותיות מאירות" עוסקת במיומנויות להבנת הנקרא, לשון והבעה. תכני הטקסטים לקוחים מתוך מדרשי חז"ל ומשלים ומעובדים בצורה קלה ומובנת לעולמו של התלמיד היהודי באשר הוא. החומר תואם את רוח היהדות עפ"י תוכנית הלימודים ברוח ישראל סבא.

על השיטה

הגישה הפונטית מתחילה את הלימוד ביחידות קטנות של האות או של ההברה - צירופים שלהם נותנים מילים, צירופי מילים נותנים משפטים. כלומר דרך ההוראה היא אינדוקטיבית, מהפרט אל הכלל, והציר המרכזי של הגישה הוא מכנה השפה שהיא פונטית. הגישה הפונטית אף שיש בהן גם חשיפה למילים שלמות. הגישה הפונטית היא גישה מאורגנת המאפשרת לתלמיד ללמוד בצורה הדרגתית ומסודרת.

משולבת גם הגישה הסינתטית פונטית ללימוד קריאה היא שיטה להוראת קריאה שיטתית שבה לומד הילד את כל צילי האותיות המרכיבות את המילה לפני שהוא מתבקש לקרוא את המילה עצמה בשלמותה. בגישה זו על הלומד לחבר יחד את צילי האותיות למילה. שיטות להוראת קריאה ניתן למיין על פי היותן מדגישות צופן, או מדגישות משמעות.

נושא מרכזי ביסוס שטף הקריאה, רכישת הקריאה והכתיבה

האותיות - הקורא יכיר את שמות האותיות, יכיר את הקשר בין צורת האות לשמה, את הקשר בין אות לצליל אותו היא מייצגת. ידיעת שמות האותיות מנבאת את הישגי התלמידים בקריאת מילים ובכתיבתן. ילדים המזהים בלא מאמץ אותיות בשמותיהן, יצליחו בקלות ללמוד לקשור אליהן צלילים. בעברית שמות האותיות מכילים את צליליהן של מרבית האותיות והדבר מסייע ללמוד את הצלילים שהאותיות מייצגות.

מודעות פונולוגית - הקורא ידע לחלק מילים ליחידות צליליות, ידע איך למזג צלילים למילים, יכיר דרכי זיהוי, בידוד והשוואת צלילים, זיהוי עיצורים פותחים וסוגרים של מילה. מדעות פונולוגית, היא הערנות לקיומם של מרכיבים צליליים במילה והיכולת לבצע מניפולציה על מרכיבים אלה. קיימים יחסים הדדיים בין מדעות פונולוגית ובין רכישת הקריאה. מצד אחד, המודעות לצלילי המילה תורמת לרכישת הקריאה. מצד שני, לימוד הקריאה תומך בפיתוח המודעות לצליליה, משום שהאלמנטים הצליליים בתהליך הקריאה נראים לעין ומקבלים ביטוי חזותי. לצד המודעות הפונולוגית נודעת חשיבות למהירות השיום, שהיא היכולת לתת שם לגירוי חזותי, לצבע או לאות. היא נמצאה קשורה ליכולות קריאה ואף מנבאת אותן.

ידע סמנטי - אוצר מילים: לאוצר המילים יש תפקיד משמעותי בקריאה ובהבנת הנקרא. בין אוצר מילים ובין זיהוי מילים ופענוח מתקיים קשר הדדי. כשקורא מפענח מילה חדשה מיד מתרחב אצלו ידע על המילים. התערבות בשיפור שטף הקריאה צריכה לכלול הרחבה של אוצר המילים שהקורא פוגש בהקשרים טקסטואליים מגוונים, לצד תהליכי חקירה וניתוח מילים המחזקים את הקשר בין מכנה המילה למשמעותה.

שטף קריאה - רהוט הקריאה. שטף קריאה מתאר שלושה רכיבים בקריאה: מידת הדיוק, קצב הקריאה, וההנגנה (ההבעה) של הטקסט בהתאם לתוכנו ולמבנה התחבירי של משפטיו. הקורא יגיע לקריאה שוטפת רק כאשר

תהליכי הפענוח וזיהוי המילים נעשים 'אוטומטיים', כלומר נעשים באופן מדויק ומהיר. שטף הקריאה מושפע מרמת מורכבות הטקסט ומהיכרות שלו עם התוכן.

קריאה שוטפת של טקסט - מהירה, מדויקת והבעתית - מאפשרת לקורא להפנות מאמץ מנטלי לטובת תהליכים גבוהים יותר של הקשבה לטקסט הנקרא, הבנתו וזכירתו. היעדר אוטומטיות ברמת האות והמילה פוגעת במהירות העיבוד של המשפטים ושל הטקסט בכללותו. מכאן שחוסר יעילות בזיהוי המילים פוגע ביכולת ההבנה של הטקסט. תלמידים המתקשים ברכישת שטף הקריאה עלולים להפגין קושי באחד או ביותר ממרכיבי הקריאה הבסיסיים: דיוק, קצב או פרודוריה. כך יתקבלו פרופילים שונים של קשיים בקריאה.

במהלך הקריאה צריך הקורא לנהל שני תהליכים: תהליך בסיסי של פענוח וזיהוי מילים, ותהליך גבוה של הבנה והפקת משמעות. שני התהליכים כרוכים זה בזה, ולכן קשיים ברכישת שטף הקריאה עלולים להשפיע על מידת ההבנה של הקורא. נוסף על כך, קשיים ברכישת השטף משפיעים על מצבו המנטלי של הקורא; הוא עשוי לא ליהנות מקריאה, להתעייף בקלות, להרגיש תסכול, לאבד קשב ולהתקשות להתמיד בקריאה. בכך הקורא אינו משיג את המטרה המרכזית והמשמעותית של הקריאה - קריאה לשם למידה והנאה. מכאן ששטף הקריאה מהווה בסיס קריטי הן לתהליכי הבנה והפקת משמעות, הן להשגת הנאה בקריאה והן לבניית הביטחון העצמי של הקורא.

פיענוח סמנים: הקורא מפעיל קידוד אלפביתי המבוסס על שתי יכולות מרכזיות: ידע אותיות הכולל גם את זיהוי האותיות והתנועות וגם את מהירות הזיהוי שלהן (ומודעות פונולוגית) מודעות לצלילי המילה והיכולת לבצע עליה מניפולציות צליליות, כמו פירוק המילה לצלילים והרכבתה מצליל נתונים. בשלב השני תהליכי הפענוח משתכללים והופכים לאוטומטיים. זיהוי המילים מתבסס על קישור מידי בין הזיהוי הוויזואלי-אורתוגרפי ובין הפונולוגי והמשמעות. בשלב זה נדרש הקורא להפעיל ידע על רצפי אותיות ותבניות, המתגבש בעקבות התנסויות מרובות בקריאה. תוך כדי התנסויות אלה מפעיל הקורא תהליכים גבוהים, מסתייע בידע לשוני ומשכלל אותו.

ידע מורפולוגי - ידע על תבנית המילים ועל מרכיביה הדקדוקיים.

ידע תחבירי - ידע על סוגי משפטים ועל החוקים הנדרשים כדי להרכיב מילים למשפט.

ידע סמנטי - ידע על משמעויות המילים

ידע תחבירי - כולל ידע על תפקידן התחבירי של המילים במשפט ועל יחסי החיבור ביניהן. ידע זה בונה לקורא ציפיות ומסייע בתהליך זיהוי המילים. בתחילת תהליך הקריאה, השלב האלפביתי, תופסים מקום משמעותי המודעות **הפונולוגית** (מודעות לצלילי המילה) וידע האותיות. אלה מסייעים לקידום תהליך הקידוד וההמרה של הייצוגים הכתובים לייצוגיים צליליים בקריאה, והפוך בתהליך הכתיבה. עם ההתנסות בתהליך קידוד זה מתפתחת האוטומטיזציה.

האוטומטיזציה מתייחסת לתהליך קריאה מדויק ומהיר הדורש השקעה מזערית של קשב, מודעות ומאמץ. האוטומטיזציה של הפענוח היא מרכיב קריטי בפיתוח שטף קריאה. תהליכי פענוח לא אוטומטיים 'תופסים' מקום בזיכרון הפעיל, כך שהקורא הלא-מיומן עלול לשכוח את מה שקרא עוד בטרם הספיק להבין ולהפיק משמעות. כלומר, היעדר אוטומטיזציה דורש השקעה של מאמץ רב בתהליכי הפענוח, ומקשה על הפניית משאבים להבנת הטקסט ולזכירתו.

רכישת הידע על הכתיב - התנסויות בכתיבה יש חשיבות רבה בתהליך רכישת הידע של התלמידים על מערכת הכתיב. הכתיבה הופכת את הקשר המופשט בין צליל לאות מוחשי יותר עבור התלמידים ומחזקת את הקשר הזה, שכן בכתיבתם הם יוצרים על גבי הדף סימן גרפי ממשי המייצג את הצליל הדבור.

ל/י/ק/נ/ת קרואה באהבה !!

מתנה
מארז למורים/ות

חלק א - קמץ פתח לוח אפיקי הפלא

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ך
ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ש	ת

כרטיסים לכל התנועות

לרוכשים הוברות עד למינמום של 20 סטים מקבלים מארז מתנה, כולל:

- 3 ספרים לרכישת הקריאה "עם אותיות מאירות"
- 1 ספר להבנת הנקרא "לומדים לקרא עם סיפורי חז"ל.
- 1 חוברת דפי עבודה לתלמיד לתגבור מיומנויות הקריאה.
- 1 מדריך למורה
- ערכת אביזרים למורה

להזמנות התקשרו:
 זזהבה 052-7681172 אורטל 052-7684630
 z0527681172@gmail.com afikey-books.co.il